

Toimijakuvailuohje

Henkilöiden ja yhteisöjen kuvailu auktoriteettitietueissa

💡 Saat ohjeen alasivut näkyviin klikkaamalla vasemmassa laidassa Toimijakuvailu-otsikon yhteydessä olevaa väkistä.

- [Nimiö ja kiinteämittaiset kentät](#)
- [Numero- ja koodikentät \(01X-09X\)](#)
- [Otsikkomuotojen kentät \(1XX ja 3XX\)](#)
- [Katso-viittausten kentät \(4XX\)](#)
- [Katso myös -viittausten kentät \(5XX\)](#)
- [Huomautuskentät \(667-68X\)](#)
- [Esimerkkejä](#)
- [Tulostettava ohje](#)
- [Toimijakuvailun translitterointiohje](#)
- [Asterin toimintaohje](#)
- [Asterin toimintaperiaatteet](#)
- [Uskonnollisiin teoksiin liittyvät toimijat](#)
- [Fiktiiviset ja ei-inhimilliset entiteetit](#)

Toimijakuvailuohje sisältää ohjeita ja suosituksia henkilöiden ja yhteisöjen kuvailutietojen merkitsemisestä auktoriteettitietojen Marc 21 -formaattissa. Ohje perustuu RDA-kuvailuohjeisiin. Ohjeessa on yhdistetty aikaisemmat erilliset Fennican ja Violan henkilöiden ja yhteisöjen nimien auktorisointia koskevat ohjeet. Tämän yhdistämisen tarkoituksena on yhtenäistää toimijakuvailuohje kattamaan eri alojen toimijat selkeäksi kokonaisuudeksi.

Toimijakuvailulla tarkoitetaan henkilöiden ja yhteisöjen kuvailua auktoriteettitietueissa. *Henkilö* tarkoittaa todellista henkilöä tai todellisen henkilön (yksin tai yhdessä yhden tai useamman muun henkilön kanssa) luomaa identiteettiä. *Yhteisö* viittaa organisaatioon tai ryhmään henkilöitä, jotka tunnetaan tietyllä nimellä ja jotka toimivat tai voivat toimia yhtenä kokonaisuutena.

Toimijoiden kuvailun tarkoitus on esimerkiksi auttaa käyttäjää *tunnistamaan* toimija ja *löytämään* toimijoita, jotka vastaavat käyttäjän esittämiä hakukriteerejä sekä *löytämään* toimijaan liittyviä muita toimijoita. Kuvailutietojen tulisi erottaa kuvailtava toimija muista toimijoista, joilla on sama tai samankaltainen nimi.

Kuvailu laaditaan yleensä suomalaisista tai Suomessa asuvista/toimivista henkilöistä ja yhteisöistä. Ulkomaalaisista toimijoista kuvailu laaditaan, jos se on tiedonhaun kannalta tarpeellista, jotta voidaan luoda katso- ja katso myös -viittaukset, esim. moniosaiset nimet tai nimet, jotka sisältävät etuliitteitä.

Tiedonlähteet

Suomalaisten toimijoiden kuvailussa yleisinä tiedonlähteinä käytetään Fennica- ja Viola-tietokantoja. Sen lisäksi tiedonlähteinä voidaan käyttää suomalaisia hakuteoksia, verkossa olevia sanakirjoja ja tietosanakirjoja, tekijöiden omia kotisivuja, sanomalehtiä tms. erikoislehtiä. Tiedot otetaan mahdollisimman ajantasaisesta lähteestä.

Ulkomaisten toimijoiden kuvailussa käytetään tiedonlähteinä muiden maiden kansallisbibliografioita ja VIAF-tietokantaa (<http://viaf.org/>). Jos toimijalla on suomalainen nimenmuoto, tiedonlähteenä voidaan käyttää suomalaisia hakuteoksia, suomenkielistä Wikipediaa tai muita suomenkielisiä, ajan tasalla olevia verkkoresursseja.

Translitterointi

Katso tarkemmat [ohjeet](#).

Ohjeen värimerkinnät

Henkilöiden ja yhteisöjen kuvailuun liittyvät ohjeet on tässä ohjeessa erotettu väreillä.

HENKILÖ

Henkilöön liittyvät ohjeet on merkitty vihreällä henkilö-otsikolla.

Henkilöiden kuvailuun liittyvät esimerkit ovat vihreissä laatikoissa.

YHTEISÖ

Yhteisöön liittyvät ohjeet on puolestaan keltaisella yhteisö-otsikolla.

Yhteisön kuvailuun liittyvät esimerkit ovat keltaoransseissa laatikoissa.

Viittaus- ja suhde-elementteihin liittyvissä esimerkeissä on käytetty liilaa väriä.

Järjestelmään liittyvissä esimerkeissä puolestaan harmaata.

Toimijakuvailupalvelu
Kansalliskirjasto
toimijakuvalu-posti@helsinki.fi